

Lex Ørum

Av John Sand

Det var ikke bare her i landet at det i okkupasjonstiden ble gitt en lov med tilbakevirkende kraft for å ramme en enkeltperson . I Danmark skjedde det samme.

Kort fortalt var det dette som skjedde

I desember 1940 ble en dansk offiser, oberstløytnant i flyvåpenet, T.P.A. Ørum, arrestert. Han og hans fire hjelpere var siktet for å ha vervet danske borgere til det engelske flyvåpen (RAF) Etter tysk lov kunne tyske militærrett - uten å krenke folkeretten - dømme Ørum til døden. For å redde livet på de impliserte ble det fra dansk hold søkt om å få saken pådømt ved dansk domstol. Dette gikk tyskerne med på, og de siktede ble overført til dansk fengsel. Men tyskerne krevde omfattende motytelser av danske myndigheter. De tyske krav gikk ut på betydelige straffeskjerpelser og forandring i den danske straffeprosesslov.

Regjeringen Stauning og Samarbeidsutvalget imøtekom tyskernes krav, og en lov ble vedtatt 18. januar 1941.

Etter den nye lov, uoffisielt kalt Lex Ørum, ble all ryktespreding som kunne skade Danmarks forhold til Tyskland gjort straffbar. Men fremfor alt kunne det - som i Ørums tilfelle - idømmes livsvarig fengsel for spionasje, sabotasje og lign. overfor tyske militærpersoner som i henhold til overenskomst befant seg i Danmark. Bistand til Tysklands fiender ble også gjort straffbar. Også handlinger begått av danske statsborgere utenfor dansk område kom inn under de nye strenge straffebestemmelser.

Loven - lex Ørum - innførte en rekke oppsiktsvekkende prosessregler som avvek sterkt fra dansk rettspleie. Således skulle "nævninge" og domsmenn ikke medvirke i spionasje - og sabotasjesaker. Ingen kunne møte i retten med sin egen forsvarer, og appell krevde samtykke av justisministeren.

For å kunne ramme oberstløytnant Ørum og hans medanklagede, ble dommen gitt tilbakevirkende kraft. Dommen falt prompte. Ørum ble idømt livsvarig fengsel.

Ovenstående viser at det sosialdemokratiske regimet i Danmark - uten en Josef Terboven over seg - måtte foreta handlinger, som isolert bedømt, var meget betenkelige.

x/ i Berlin